

Förgröna skolgården!

Skolgårdar kan innehålla mycket natur och främja hälsa och lärande på flera sätt. Genom utomhuspedagogik och skolgårdsutveckling kan effekterna av en grön skolgård bli ännu bättre.

Text: Märit Jansson, docent i landskapsplanering vid SLU
E-post: marit.jansson@slu.se

Bra skolgårdar har ett varierat innehåll med vegetation, höjdskillnader, bollplaner och olika lekredskap, samt stenar eller annat att klättra och sitta på. Helst bör gårdarna också vara stora (minst 30 m² per barn i skolåldern och 40 m² per förskolebarn, totalt mer än 3000 eller ännu hellre 6000 m²) och ha vegetation som skuggar halva ytan. På sådana skolgårdar får barn en lagom mängd solstrålning, leker mycket med varandra och är fysiskt aktiva. Faktiskt får barn mer motion på rasten på en bra skolgård än på gympalektionen!

Gröna skolgårdar hänger ihop med goda resultat i skolan. Ännu bättre tycks det bli när skolgården används i undervisningen, genom olika former av utomhuspedagogik. Med en varierad skolgård ökar möjligheten att använda den under lektionstid.

Låt eleverna delta

För att främja skolgårdens goda effekter kan elever vara med och utveckla grönare skolgårdar. När de tar fram önskemål och idéer kan miljöerna bli mer användbara. Barn kan ges en aktiv roll i såväl planering, design, byggande, plantering och skötsel som vidareutveckling. Ett bra samarbete mellan pedagoger och förvaltare underlättar också.

För att få en lyckad skolgårdsutveckling är det bra att först ta reda på hur användningen ser ut i nuläget så att favoritplatser får finnas kvar och nya utvecklas. Istället för att stängsla av nyplanterade områden helt kan det räcka med enkla, tåliga och lekvänliga insprängningsskydd som ändå ger viss tillgång till området. Att ta i rejält och sätta många plantor ger växterna bättre chans att etablera sig, men även småskaliga "förgröningar" fungerar.

Elevernas önskemål varierar med åldern och skolgårdsutvecklingen kan anpassas därefter. Yngre barn hittar mycket att göra i gröna, varierade miljöer. Från ungefär elva års ålder kommer

Foto: Märit Jansson

önskemål om mer utmaningar och bättre platser för att umgås, gärna där flera kan sitta tillsammans i en grön miljö. Att kombinera mindre bollplaner med vegetation och bänkar eller andra multifunktionella strukturer är en sådan lösning som fungerar även för högstadiet och gymnasiet. En stor variation av platser möjliggör lek och samvaro för alla och i gröna miljöer leker flickor och pojkar mer tillsammans.

Elevernas deltagande i skolgårdens utveckling över längre tid är en nyckel till en positiv upplevelse av skolgården. Det är därför viktigt att pedagogiken, samt förvaltningen och skötseln av skolgårdsmiljön är långsiktig.

Några tips

På Bioresurs webbsida finns publikationen Linnektioner, idéhäfte 2, *Uteklassrummet*. Där finns många tips på hur man kan göra skolgården grönare med enkla medel.

Inspireras också av materialet på www.lund.se/naturskolan/grona-skolgardar. Där finns bland annat ett 60-tal rapporter från lokala skolgårdsprojekt, elevarbeten och fortbildningsdagar för nätverket Gröna skolgårdar, en långsiktig skolutvecklingsatsning i Lund.

Inventera skolans omgivning

Vilka växtarter finns på skolgården? Låt eleverna rita en enkel karta över skolgården och markera alla gröna områden. Låt dem sedan undersöka dessa och notera vad som växer där.

- Vilka träd, buskar och övriga växter finns?
- Är de vilda eller planterade?
- Är det prydnadsväxter eller nyttoväxter?
- Vilka funktioner fyller de för eleverna?
- Finns det områden som skulle kunna förgrönas? Låt eleverna ge förslag på hur.

Låt eleverna odla till exempel bönor på skolgården.

September 2019

Nationellt resurscentrum för
biologi och bioteknik

Annons

Måndag Tisdag Onsdag torsdag Fredag Lördag **Söndag**

v. 35	26	27	28	29	30	31	Sam, Samuel 1 Svampens dag
v. 36	Justus, Justina 2	Alfhild, Alva 3	Gisela 4	Adela, Heidi 5	Lilian, Lilly 6	Kevin, Roy 7	Alma, Hulda 8
v. 37	Anita, Annette 9	Tord, Turid 10	Dagny, Helny 11	Åsa, Åslög 12	Sture 13	Ida, Ronja 14	Sigrid, Siri 15 Geologins dag
v. 38	Dag, Daga 16	Hildegard, Magnhild 17	Orvar 18	Fredrika 19	Elise, Lisa 20	Matteus 21	Maurits, Moritz 22
v. 39	Tekla, Tea 23 Höstdagjämning	Gerhard, Gert 24	Tryggve 25	Enar, Einar 26	Dagmar, Rigmor 27	Lennart, Leonard 28	Mikael, Mikaela 29
v. 40	Helge 30	Skolverkets konferens i Malmö		Skolverkets konferens i Göteborg			

DNA – kunskapens källa

är en populärvetenskaplig bok som på svenska går igenom grunderna i hur DNA fungerar. Hur ärvs DNA och vad kan DNA användas till? Vad är fakta och när övertolkas informationen som ett DNA-test levererar?

Rikard Erlandsson har arbetat med DNA och medicinsk forskning i 30 år. Här går han igenom vad en DNA-analys kan berätta. Med utgångspunkt i sitt eget DNA går han igenom hur ursprung, släktskap, egenskaper och sjukdomar kan analyseras. Han tar även upp hur DNA används i kriminaltekniska sammanhang för att bli en ovärderlig del i en juridisk beviskadja. Boken tar även upp en del av de etiska dilemman man kan ställas inför när frågan om ett DNA-test kommer upp.

Ett syfte med boken är att försöka lägga grunden för en bredare diskussion om DNA. Hur kommer den nya kunskapen att förändra samhället och synen på människan? Kommer kunskap om DNA att göra vården mer eller mindre jämlik?

Boken kan användas i undervisning från gymnasiet och uppåt.

Mer om boken på
www.fundo.se
Fundo Förlag

